

A Közép-Amerika biztonsági stratégiáját támogató csúcstalálkozó és annak eredményei

Pólyi Csaba

A Közép-amerikai Biztonsági Stratégia Támogatása elnevezésű nemzetközi konferenciára 2011. június 22–23-án került sor Guatemalavárosban. A rendezvényen a régió országainak¹ elnökei mellett részt vett Mexikó, Kolumbia és a Dominikai Köztársaság elnöke, Belize miniszterelnöke és az USA külügyminisztere. Rajtuk kívül 40 hivatalos küldöttség képviselte Európa és Dél-Amerika országait, a nemzetközi pénzügyi és együttműködési szervezeteket, valamint a biztonság témájára és a szervezett bűnözés elleni harcra szakosodott intézményeket.

Álvaro Colom guatemalai elnök², a rendezvény házigazdája szerint a regionális fellépés nagyobb láthatóságot biztosít számukra, és lehetővé teszi közös erőfeszítések révén hathatósabb eredmények elérését a szervezett bűnözés és a kábítószer-kereskedelem elleni harcban. Hasonló módon vélekednek a többi ország vezetői is, köztük Mauricio Funes salvadori elnök, aki szerint egyetlen ország sem tudja elszigetelt akciókkal eredményesen felvenni a harcot a szervezett bűnözés ellen. Kijelentette, hogy a békét és biztonságot csak Mezoamerika népeinek szoros összefogásával, erős integrációjával lehet biztosítani. Az teljesen világos számukra, hogy Közép-Amerika csak összefogva és a külső érintett államok

---

DR. PÓLYI CSABA nagykövet, a Budapesti Gazdasági Főiskola címzetes főiskolai tanára, a Szegedi Egyetem meghívott oktatója (.....)

bevonásával (USA, EU, Kolumbia és Mexikó) tud eredményesen szembe szállni a drokartellek erejével.

ELŐZMÉNYEK

Közép-Amerika az 1980-as évek elején a két világrendszer küzdelmeinek egyik színtere volt, és több országban is (Guatemala, Nicaragua, Salvador) évekig, évtizedekig zajló polgárháború dúlt. A Mexikó, Kolumbia, Venezuela és Panama alkotta Contadora csoport (később Argentína, Brazília, Peru és Uruguay csatlakozásával a Nyolcak Csoportja) 1983-ban a válság tovaterjedésétől és a régió destabilizálódásától tartva kezdeményezte a politikai-katonai konfliktusok rendezését és a demokratikus viszonyok helyreállítását, amihez megkapták az ENSZ-közgyűlés és a Biztonsági Tanács támogatását is.

A közép-amerikai elnökök a fenti közvetítés révén 1987. augusztus 7-én aláírták az Esquipulas II békeegyezményt³ („Közép-Amerikában a tartós és szilárd béke megteremtésének programja”), amely megnyitotta az utat a régió pacifikálása, demokratikus újjáalakulása és a gazdasági integrációs folyamatainak beindulása előtt. Az országok morális és gazdasági újjáépítését nehezítette, hogy a '80-as évek a gazdasági problémák miatt Latin-Amerikában az „elvesztegetett évtized” fogalmaként került a történelem lapjaira. 1991-ben a régió államai megújítják az integrációs együttműködést a Közép-amerikai Integrációs Rendszer (SICA) létrehozásával. A regionális biztonság közös megteremtésének szándékával 1995-ben létrejön a Közép-amerikai Demokratikus Biztonsági Keretmegállapodás, megfogalmazódik egy regionális biztonsági modell, de nem történik igazi előrelépés az erőszak strukturális okainak és következményeinek kezelésére. Nehezítette a helyzetet, hogy az egyes közép-amerikai államokban sem zajlottak le mélységében a nemzeti megbékélés folyamatai, miközben a korábbi belső konfliktusokból nagy mennyiségű lőfegyver maradt ellenőrizetlenül a lakosságnál.

Természetesen nagyon komoly változások és fejlődés következett be, de a társadalmak szociális és gazdasági szövetei nem regenerálódtak teljesen, nagy létszámú kivándorlás és a családok szétszakadása nehezítette a talpra állást, és az erőszakos cselekmények emlékeként alacsony fokú a törvénytisztelet, az anyagi értékek és az emberi élet iránti tisztelet. A társadalmak kettészakadtsága, a szegénység és a fiatalokat sújtó mun-

Pólyi Csaba – A Közép-Amerika biztonsági stratégiáját támogató csúcstalálkozó ...

kanélküliség tovább bonyolítja a képet. Az 1. táblázat adatai jól szemléltetik ezt a bonyolult társadalmi helyzetet Közép-Amerika országaiban.

1. táblázat: Közép-Amerika – Néhány kiválasztott relatív kormányzási mutató, 2009

Országok	Kormányzási hatékonyság	Szabályozási minőség	Korrupció ellenőrzés	Törvény-tisztelet
Panama	62,4	64,8	49,5	52,4
Costa Rica	65,7	67,6	72,9	65,6
Salvador	52,9	63,3	53,3	22,6
Guatemala	29,0	51,0	32,4	13,7
Honduras	28,1	45,7	20,5	20,8
Nicaragua	14,3	37,6	24,3	21,7
Latin-Amerika	44,4	47,6	43,5	33,8

Forrás: Daniel Kaufmann, Aart Kray & Massimo Matruzzi, *World Governance Indicators*
<http://info.worldbank.org/governance/wgi/>

A régió földrajzi elhelyezkedése miatt Közép-Amerika stratégiai helyzet foglal el a dél-amerikai kábítószer termelő országok (Bolívia, Peru, Kolumbia) és a legnagyobb kábítószer fogyasztó nemzetek (USA, Nyugat-Európa) között. Az összesen 43 millió lakossal rendelkező régióban (40% szegénységben él) a kábítószer szállítási folyosójává válás miatt tovább romlott a közbiztonság és megerősödött a szervezett bűnözés, ami meggyengítette a demokratikus intézményeket, az állam jelenlétét és a legalitást. A közép-amerikai régió közbiztonságát sújtó bűnözési hullám jellemzői:

Bűnözés és erőszak, amit jól szervezett és felszerelt bűnözői csoportok folytatnak (kábitószer-kereskedelem és -fogyasztás, kémiai szerek illegális forgalmazása, fegyvercsempészet, pénzmosás, embercsempészet, rablás, fosztogatás, emberrablás stb.).

Kábítószer-kereskedelem, amit a régió földrajzi fekvését kihasználva a szervezett, hatalmas pénzügyi és fegyveres kapacitással rendelkező drokartellek irányítanak Észak-Amerika felé. A bűnözők kezére játszik, hogy ezeknek a kis államoknak intézményrendszerei gyengék, rosszul felszereltek és könnyen korrumpálhatók.

Szervezett bűnözés, ami elsősorban a fiatalok bűnözők bandáit (pandillas és maras) jelenti, akik a nemzetközi bűnszervezetek végre-

Polgári Szemle · 7. évfolyam 4. szám

hajtó karjaivá válnak (kiváltó oka részben az USA-ból kitoloncolt közép-amerikai származású bűnözők megjelenése volt).

Bevándorlók csempészete és a prostitúció: a szervezett bűnözéshez kapcsolódó tevékenységek, amelyek kis-korúak és nők kizsákmányolását is jelenti.

Kézi és könnyű lőfegyverek csempészete: A térség a fegyvercsempészet fontos útvonala és egyben a szervezett bűnözés fegyverekkel való ellátásának utánpótlási vonala.

... Közép-Amerika a nem politikai természetű erőszak által leginkább sújtott területe a világnak.

KÖZÉP-AMERIKA A VILÁG LEGVESZÉLYESEBB RÉGIÓJA

Az ENSZ Fejlesztési Programja (UNDP) által készített Riport⁴ Közép-Amerika Humán Fejlettségéről (2009–2010) adatai szerint 2003 és 2008 között a régióban 79 ezer ember lett erőszak áldozata. Francisco Javier Bautista nicaraguai kutató még ennél is magasabbra, 120 ezerre (2000–2009) teszi az áldozatok számát. Az erőszak okozta károk és az ellene való küzdelem költségei 2006-ban elérték a 6,5 milliárd USD-t, ami a jelentés szerint a régió GDP-jének 7,7%-a. Costa Rica és Panama kivételével a többi államban a legnagyobb a szegénység és a jövedelemkülönbség, valamint legkirívóbbak a különböző jellegű diszkriminációk. A szervezett bűnözés nemcsak országon belül, de még az országhatárokon átnyúlva is szinte megállíthatatlan (az illegális bevándorlók megszarolása, emberkereskedelem, fegyvercsempészet stb.). 2008-ban a 100 ezer lakosra jutó erőszakos halálesetek száma Közép-Amerikában 33 volt, ami Latin-Amerika egészének átlagában 25, miközben a világotlag csak 9. A Riport szerint Közép-Amerika a nem politikai természetű erőszak által leginkább sújtott területe a világnak.

A 100 ezer lakosra jutó gyilkosságok száma az ún. „Északi háromszögként” emlegetett országokban a legmagasabb: Hondurasban 58, Salvadorban 52 és Guatemalában 48. Panama esetében ez 19, Nicaraguában 13, és legalacsonyabb Costa Rica esetében, ahol 11. Hivatalos adatok szerint Guatemalában naponta 17 embert ölnek meg, túlnyomó többségét a szervezett bűnözés. A szakértői becslések szerint a bűnözői csoportok (pandilla) legalább 70 ezer taggal rendelkeznek, akik a vállalko-

Pólyi Csaba – A Közép-Amerika biztonsági stratégiáját támogató csúcstalálkozó ...

zók mellett gyakran a szegényektől is fejpénzt követelnek azért, hogy ne öljék meg őket. Ezzel szemben 89 ezer rendőr mellett mintegy 254 ezer privát biztonsági őr van Közép-Amerikában.

Mauricio Funes salvadori elnök szakértői becslésekre⁵ hivatkozva a térségben tevékenykedő kábítószerkartellek éves bevételét több mint 100 milliárd dollárra tette, ami ötszöröse Salvador GDP-jének. A Dél-Amerikában előállított kábítószer 85–90%-át Közép-Amerikán és Mexikón keresztül csempézik az Egyesült Államokba. A csempészett kokain mennyiségét 2001-ben 15,6 tonnára becsülték, ami 2006-ra 71,8 tonnára emelkedett. Megközelítőleg 3 millió lőfegyver mozog Közép-Amerikában, amiből 2 millió illegális csempészettel került oda.

Kevin Casas-Zamora tanulmányában⁶ felhívja a figyelmet arra, hogy Közép-Amerika nem egy homogén régió, az országok között nagyon jelentős fejlettségbeli különbségek figyelhetők meg. Honduras, Nicaragua és Guatemala komoly belpolitikai feszültségekkel küzd. Hondurasban 2009-ben katonai puccsal távolították el Manuel Zelaya elnököt, és az országot kizárták az Amerikai Államok Szervezetéből. Porfirio Lobo megválasztott új elnök elismerésére és Honduras visszavételére csak Kolumbia és Venezuela közvetítésével aláírt szigorú megállapodás után került sor júniusban. Nicaraguában a volt sandinista vezető, Daniel Ortega éppen alkotmánymódosítást kényszerít ki az újraválasztásának biztosítására. Guatemalában szintén alkotmányos trükköt keres Álvaro Colom, hogy felesége (elválás után) indulhasson az elnöki székért. Panama és Costa Rica mind a humán fejlettségi mutató, mind az egy főre jutó GDP nagyságát tekintve jelentős fejlettséget mutat, lényegében meg-egyeznek pl. Horvátország hasonló mutatóival. Ezzel szemben Guatemala mutatói az afrikai Egyenlítői-Guinea szintjén állnak.

Costa Rica és Panama valószínű kivételével a térség kormányai gyengék és nagyon korlátozott forrásokkal rendelkeznek ahhoz, hogy a fejlődéshez szükséges gazdasági és szociális közösségi javakat biztosítsák az állampolgárainak. Ennek sokféle jele mutatkozik, de három különösen kritikus: az adórendszer gyengesége, a korlátozott és egyre romló adminisztratív irányítási képesség és a fontos közszereplők, de különösen a politikai pártok alacsony legitimitációja. Ezt mutatja az a tény, hogy Közép-Amerikában az átlagos adóbevétel a GDP 17,2%-a, ami egész Latin-Amerikában 18,7% és a Szubszaharai Afrikában 17,3%. Csak összehasonlításként az OECD-országok átlagában ez 34,8%. A korábban említett regionális belső egyenlőtlen-

Polgári Szemle · 7. évfolyam 4. szám

2. táblázat: Humán Fejlettségi Index és az egy főre jutó GDP Közép-Amerikában, 2008

Országok	Humán Fejlettségi Index		GDP/fő USD vásárlóerő-paritáson
	Világrangsor	HFI	
Magas Humán Fejlettség			
Panama	54	0,755	13 378
Costa Rica	62	0,725	10 870
Közepes Humán Fejlettség			
Salvador	90	0,659	6 498
Honduras	106	0,604	3 750
Nicaragua	115	0,565	2 567
Guatemala	116	0,56	4 694

Forrás: United Nations Development Program, Human Development Report 2010. UNDP, New York, 2010.

séget is igazolja, hogy 2008-ban Guatemala adóbevételei az ország GDP-jének 11,6%-át, Salvadorban 14,6%-át, Hondurasban 15,9%-át és Panamában 16,5%-át tette ki. Nicaragua 21,7%-kal és Costa Rica 23,1%-kal is jelentősen el van maradva a fejlett országoktól.

A KÖZÉP-AMERIKAI BIZTONSÁGI STRATÉGIA ELSŐ VÁLTOZATA

A Közép-amerikai Biztonsági Stratégia első változatát⁷ a SICA állam- és kormányfőinek 31. csúcstalálkozásán fogadták el 2007. december 12-én Guatemalában. A céljuk az volt, hogy megfelelő regionális eszközt hozzanak létre a személyek és javaik nagyobb biztonságának szavatolására, a humán fejlődés előmozdítására, a beruházások és a közös fellépés elősegítésére a bűnözés elleni harcban, az erőszak megelőzésében, a szociális rehabilitációban és az intézményfejlesztésben.

A szervezett bűnözés transznacionális jellegének erősödése és az erőszak elhatalmasodása a régióban kikényszerítette a Stratégia felülvizsgálatát, részben a társadalom minden szektorára kiterjedő konzultáció, részben a nemzetközi együttműködés, az érintett országok és nemzetközi szervezetek bevonásával. A témában érintett minisztériumok és főhatóságok guatemalai regionális értekezletén 2010 szeptemberében a külügy-

Pólyi Csaba – A Közép-Amerika biztonsági stratégiáját támogató csúcstalálkozó ...

miniszterek meghozták a döntést a Stratégia felülvizsgálatáról, és felhatalmazták a SICA Főtitkárságát a feladat végrehajtására. A főtitkárság az erre vonatkozó elnöki felhatalmazás alapján előkészítő konzultációkat folytatott a szervezethez megfigyelőként csatlakozott országok többségével

---

A térségben a szervezett bűnözés több mint 15 ezer ember életét követeli évente.

(Spanyolország, Németország, Olaszország, Kanada, USA, Mexikó, Argentína, az Európai Unió) és egy sor nemzetközi szervezettel (AÁSZ, ENSZ, Közép-amerikai Fejlesztési Bank, Világbank). Ezek betetőzése volt a Közép-amerikai Biztonsági Stratégia Támogatásának Nemzetközi Konferenciája, hogy a SICA országai és a nemzetközi közösség megvitassa a regionális biztonság kérdését és a közbiztonság javítására irányuló regionális program nemzetközi támogatását. A SICA Főtitkárságának szerepe meghatározó volt a résztvevők és a támogató szervezetek megnyerése és bevonása érdekében. Anyagi és szakmai támogatást jelentett az ENSZ Fejlesztési Programjával (PNUD), a Világbankkal, az ENSZ Kábítószerek és Bűnözés Elleni Irodájának és az Amerika-közi Fejlesztési Bankkal (BID) kialakított együttműködés.

közi Konferenciája, hogy a SICA országai és a nemzetközi közösség megvitassa a regionális biztonság kérdését és a közbiztonság javítására irányuló regionális program nemzetközi támogatását. A SICA Főtitkárságának szerepe meghatározó volt a résztvevők és a támogató szervezetek megnyerése és bevonása érdekében. Anyagi és szakmai támogatást jelentett az ENSZ Fejlesztési Programjával (PNUD), a Világbankkal, az ENSZ Kábítószerek és Bűnözés Elleni Irodájának és az Amerika-közi Fejlesztési Bankkal (BID) kialakított együttműködés.

Ban Ki Mun ENSZ-főtitkár⁸ már 2011 márciusában a guatemalai fővárosban tárgyalt a Közép-amerikai Integrációs Rendszer (Sistema de Integración Centroamericana – SICA) országainak vezetőivel, hogy közösen értékeljék, milyen eredményeket ért el a régió a bűnözés elleni harcban. A térségben a szervezett bűnözés több mint 15 ezer ember életét követeli évente. Ban Ki Mun szerint a szervezett bűnözés olyan nemzetközi jelenség, amelyre regionális és nemzeti szinten is választ kell találni, és az ENSZ támogatja Közép-Amerika erőfeszítéseit a közbiztonság helyreállítására.

A Stratégia kidolgozása és a számos regionális értekezlet tapasztalatai alapján sor került a SICA főtitkárságán belül a Demokratikus Biztonság Egysége létrehozására. Az előkészítő rendezvények közül ki kell emelni a Törvényesség Kultúrája Konferenciát (2009. október), a Magánszektor és az Erőszak Megelőzése Regionális Értekezletét (2010. július), a Közép-amerikai Elkötelezettség Tudásvásárát (2010. október), a Civil Társadalom és a Demokratikus Biztonság Regionális Találkozóját.

Polgári Szemle · 7. évfolyam 4. szám

A Közép-amerikai Biztonsági Konferencia a kezdetektől fogva az első átfogó együttműködési javaslat, amit Latin-Amerikában eddig valaha is felvetettek. A fő kiváltó oka a szervezett bűnözés és különösen annak a kábítószer-kereskedelemhez kötődő dimenzióinak olyan méretei, amelyek már azonnali cselekvést sürgetnek. A szervezett bűnözés transznacionális jellege és széles hálózatainak gyors kiépülése a régióban mára azt jelenti, hogy minden egyes elszigetelt nemzeti fellépés nagyon költséges és eleve kudarcra van ítélve. Az új közbiztonsági kihívások arra kényszerítik a latin-amerikai országokat, hogy felismerjék az együttműködés kialakításának szükségességét a biztonsági szolgálataik között a bűnözés visszaszorítása érdekében. Az igazi kérdés az, hogy a felismert szükségszerűség elegendő-e ahhoz, hogy megtegyék a szükséges lépéseket, illetve amennyiben kezdeményeznek is ilyen együttműködést, az vajon elegendő és sikeres lesz-e a mára kialakult helyzetben. A közbiztonság romlása mindenesetre rombolja az embereknek a demokráciába vetett hitét, a demokratikus intézmények és viselkedési normák iránti elkötelezettségét. A 3. táblázat jól ábrázolja ezt, ismételten jelezve Costa Rica és Panama relatíve jobb helyzetét. A második kérdésben arra kérdeztek rá, hogy a közbiztonság javítása érdekében hajlandóak lennének-e áldozatokra a politikai rendszert illetően. A válaszok aránya egyértelműen jelzi, hogy az emberek sok mindent beáldoznának a félelem oltárán.

3. táblázat: Közép-Amerika – A demokrácia-támogatás néhány mutatója %-ban, 2010

Ország	Demokrácia támogatása	Demokrácia inkább, mint diktatúra	Bizalom a kongresszusban	Bizalom a politikai pártokban
Panama	61	56	37	29
Costa Rica	72	61	47	23
Salvador	59	43	25	16
Guatemala	46	28	17	14
Honduras	53	35	41	22
Nicaragua	58	36	21	17
Latin-Amerika	61	44	34	23

Forrás: Latinobarómetro, Informe 2010, Santiago.

Pólyi Csaba – A Közép-Amerika biztonsági stratégiáját támogató csúcstalálkozó ...

Kétoldalú alapon is születnek megállapodások, mint például Nicaragua és Costa Rica között a határövezetben való együttműködésre a kábítószer-kereskedelem visszaszorítására. Ez különösen azért is jelentős, mert a két ország között jelenleg határterületek hovatartozásáról szóló jogvita folyik. Eddig ilyen típusú együttműködésre még nem volt példa a határ mentén. Egyes szakértők szerint már eddig is számos fontos előrelépést sikerült megvalósítani, ugyanakkor tovább él a kölcsönös bizalmatlanság és a túlzott nacionalizmus, ami megakadályozza az érdemi összefogást. Különösen azért, mert ezek a tényezők képesek arra, hogy a már meghozott vagy elfogadandó megállapodások végrehajtását éppen a kritikus pillanatokban akadályozzák meg. Ennek eddig a legfőbb magyarázata abban rejlett, hogy a közép-amerikai országok esetében a szervezett bűnözés elleni együttműködés alapvetően kétoldalú alapon történt. Természetesen nagyon fontosak ezek a megállapodások, illetve ezeknek a megállapodásoknak a hálószerű kiépülése, de ezzel nem változik azok bilaterális jellege, vagyis nem válik lehetővé a közös és egyeztetett fellépés, információcsere és a döntések végrehajtása, amire ebben az esetben feltétlenül szükség van. Nem szabad ugyanis szem elől téveszteni, hogy olyan bűnszövetkezetek ellen folyik a harc, amelyeknek szervezettsége, anyagi (pénzben és fegyverzetben) ellátottsága és a határokon átnyúló kapcsolatai meghaladhatják egyes kis országok védelmi kapacitásait.

A KONFERENCIA ALAPHANGJAI

Guatemala a leginkább érintett közép-amerikai ország, fennáll a veszélye a szervezett bűnözés beépülésére az állami intézményekbe (narcoestado), és éppen ezért ad otthont a konferenciának. Álvaro Colom elnök⁹ a regionális kapcsolódások fényében felhívta a figyelmet arra, hogy a kábítószer termelő, közvetítő és fogyasztó országok kormányainak össze kell fogniuk a kábítószer-kereskedők ellen, mert a szervezett bűnözés szétrohaszthatja a demokratikus állami berendezkedés alapjait. Megítélése szerint Közép-Amerika, amely az 1980-as években polgárháborúk és a két világrendszer küzdelmének helyszíne volt, most újra egy világméretű küzdelem – a kábítószer-kereskedelem elleni fellépés – színtere. Felhívta a figyelmet arra, hogy a világ nem hagyhatja magára a térséget ebben a nehéz helyzetben, mert annak az lesz a következmé-

Polgári Szemle · 7. évfolyam 4. szám

nye, hogy az erőszak egyre inkább át fog terjedni a fogyasztó országokra is. Ennek elkerülésére erősíteni kell az együttműködést a bűnöző csoportok fegyvercsempészetének megakadályozására, a gyártáshoz használt kémiai vegyszerek illegális forgalmának kiszűrésére, a pénzmosás kiiktatására és a kábítószer fogyasztásának csökkentését szolgáló programok szélesítésére. Aláhúzta, hogy az USA–Mexikó határon nincs túl sok értelme feltartóztatni az embereket, ha nem akadályozzák meg a fegyverek, a kémiai anyagok és a pénz áramlását. Colom elnök szerint a közös felelősség elve alapján egy új Kolumbia-tervet kell elindítani, pontosabban egy azt meghaladó együttműködést, ami nemcsak a kábítószer-kereskedelem ellen harcol, hanem célul tűzi ki a prevenciót is a közös felelősség alkalmazásával.

Alvaro Colom úttörő jellegű együttműködési javaslatot¹⁰ tett, amely átfogó, komplex és a régió egészére kiterjedő, amire eddig nem volt még példa. Érvelésében Colom kiemelte, hogy a kábítószer-kereskedelem nemzetközi kiterjedtsége miatt elengedhetetlen az ellene való egyeztetett és közös fellépés regionális szinten, konkrét akciókkal és elegendő elrettentő erővel. A javaslat szerint egy regionális parancsnokságot állítanának fel, amelybe a tagországok a kábítószer ellen létrehozott elit egységeket küldenék, és egy központi vezetés koordinálná és irányítaná ezek bevetését. Colom elnök úgy fogalmazott, hogy szándéka szerint egyfajta NATO-t hoznának létre. Ezzel a szervezeti struktúrával kiküszöbölhetők lennének az említett kétoldalú megállapodások biztosította koordinált fellépés és együttműködés gyengeségei, vagyis valóban hatékony közös fellépés lenne biztosítható. Az új megállapodás természetesen minőségileg haladna meg multilaterális jellegével a korábbi kétoldalú egyezményeket. Az új típusú együttműködés azonban csak akkor hozhat érdemi eredményeket, ha abban részt vesz Kolumbia és Mexikó mellett a legfontosabb kábítószer-fogyasztó, az Amerikai Egyesült Államok is. Nem utolsósorban elengedhetetlen, hogy a közös fellépés agyagi forrásai is rendelkezésre álljanak a siker biztosításához, ami önmagában a gazdasági nehézségekkel és intézményi gyengeségekkel küzdő régióban (amely tényezők egyébként jelentősen hozzájárultak ennek a helyzetnek a kialakulásához) külső segítség nélkül nehezen megvalósítható.

A drokartellek Közép-Amerikát az elmúlt években egyre fontosabb szállítási útvonalként használják a kábítószer Egyesült Államokba való

Pólyi Csaba – A Közép-Amerika biztonsági stratégiáját támogató csúcstalálkozó ...

eljuttatására, amióta a Kolumbia-terv kapcsán a karib-tengeri útvonal és Mexikóban a totális háború akadályozza a tevékenységüket. Laura Chinchilla, Costa Rica elnöke szerint a szervezett bűnözés körülveszi a régiót, átjön Kolumbiából, és most már elkezdett áttelepülni Mexikó-ból is. Nagy erőfeszítésekre van szükség, hogy a kábítószer-kereskedelem és a köztörvényes bűnözői csoportok, a fiatalok bűnözők bandái (pandillas y maras) ne épüljenek egybe.

Maurico Funes salvadori elnök szerint nagyon fontos, hogy Közép-Amerika a történelmében először tegyen le az asztalra egy közös munkatervet az emberek békés életét és létbiztonságát fenyegető kihívás kezelésére. Megítélése szerint a szervezett bűnözés elleni frontális harc Mexikóban az egész kontinens közös ügye, az nem lehet egy ország elszigetelt fellépése. Mexikónak és Kolumbiának részt kell vennie Közép-Amerika tervének megvalósításában, mert a Mexikóban 2006 óta folyó kormányzati offenzíva része a közös küzdelemnek, és Kolumbia 1990-es években szerzett tapasztalatai is szükségesek a sikeres fellépéshez. Sikeres példaként említhető a kolumbiai állam fellépése Pablo Escobar elfogására és a Medellin-i kartell felszámolására.

Felipe Calderón mexikói elnök teljes támogatásáról biztosította a közép-amerikai kezdeményezést a regionális biztonság megteremtésére. Mexikó és Kolumbia már 2010 októberében a Mesoamérica projekt rendezvényén (Cartagena de Indias, XII. Tuxtla csúcstalálkozó) megállapodtak a kábítószer-kereskedelem elleni szorosabb együttműködésben. Juan Manuel Santos kolumbiai államfő többször elismerte, hogy Kolumbiának a '90-es években a droggartellek ellen vívott harcban elért sikerei egyben a mexikói droggartellek létrejöttét segítették elő, és ezzel súlyos problémákat okoztak Mexikónak, Közép-Amerikának és még Brazíliának is. A két ország megállapodott a kábítószer-kereskedelem és a szervezett bűnözés elleni kétoldalú és regionális együttműködés fejlesztéséről, ezzel is hozzájárulva a mostani közép-amerikai kezdeményezés létrejöttéhez.

Ha Mexikó és Kolumbia részvétele fontos, akkor az Amerikai Egyesült Államok részvétele alapvetően elengedhetetlen ebben a témában. Barack Obama amerikai elnök támogatja egy regionális intézmény felállítását a szervezett bűnözés elleni hatékony és sikeres fellépés érdekében. Hillary Clinton amerikai külügyminiszter személyesen vett részt a konferencián, ahova elkísérte Arturo Valenzuela, a State Department Latin-

Polgári Szemle · 7. évfolyam 4. szám

Amerikáért felelős helyettes államtitkára és William Brownfield, a kábítószeres ügyek helyettes államtitkára. Valenzuela kiemelte, hogy a külső támogatás az együttműködésben nagyon jelentős, és ezért is szükség van a stratégiai gondolkodásra. Brownfield azt emelte ki, hogy olyan stratégiára van szükség, amely figyelembe veszi a részt vevő országok eltérő sajátosságait, hogy azok alapján sikeres lehessen. Az Egyesült Államok gazdasági támogatása teljesen egyértelmű, ugyanakkor arra van szükség, hogy az igényeket precízen és pontosan fogalmazzák meg a résztvevők. Óscar Alvarez hondurasi belbiztonsági miniszter szerint az USA hozzájárulása a kábítószer-kereskedelem elleni fellépéshez Közép-Amerika felé igen alacsony volt, azt a valódi érdekek mentén lényegesen meg kell emelni. Brownfield elismerte, hogy az Egyesült Államok az elmúlt több mint tíz évben komoly összegeket fordított egy dél-amerikai országban (Kolumbia-terv) a kábítószer-termelés és -kereskedelem elleni fellépésre, majd ezt követően 2006-tól Mexikó támogatására a szervezett bűnözés elleni frontális küzdelemben, de eközben egy kicsit magára hagyták Közép-Amerika országait.

**Az Egyesült Államok
gazdasági támogatása
teljesen egyértelmű ...**

VITÁK, ÉRVEK ÉS ELLENÉRVEK, ÉS SOK-SOK JAVASLAT

Úgy tűnik, hogy a konferenciával a régió elnökei elérték első céljukat, vagyis felhívták a világ figyelmét arra, hogy milyen sok minden forog kockán a régióban, melynek komoly kihatása lehet az egész világra. Laura Chinchilla Costa Rica-i elnök rávilágított, hogy a régió a szervezett bűnözés brutális támadásának van kitéve, amely alapjaiban fenyegeti a lakosság biztonságát és kikezdi a demokrácia alapjait is.

A tanácskozások során a közép-amerikai elnökök mellett a mexikói és kolumbiai elnök is letette az asztalra¹¹ a követeléseiket, a javaslatukat és a kritikai észrevételeiket, elsősorban az Amerikai Egyesült Államoknak címezve a droggartellek ellen vívott küzdelemről. Daniel Ortega nicaraguai államfő szerint most a közép-amerikai térség a leggyengébb láncszem, de ez veszélyezteti Európa és az Egyesült Államok biztonságát is. Mauricio Funes salvadori elnök a legnagyobb veszélynek a szervezett bűnözés beépülését nevezte az államigazgatásba (pl. bűnözők által fize-

Pólyi Csaba – A Közép-Amerika biztonsági stratégiáját támogató csúcstalálkozó ...

tett rendőrök). Legkeményebben Juan Manuel Santos kolumbiai elnök fogalmazott, aki biztosra vette, hogy a tanácskozás résztvevői között is lehetnek a szervezett bűnözés beépített emberei, akik információkat szolgáltatnak a konferencián elhangzottakról is. Ezért nevezte kiemelten fontosnak a titkosszolgálati elhárító tevékenységet. Felipe Calderón mexikói elnök is arra hívta fel a figyelmet, hogy a korrupció az a rés, amin keresztül a szervezett bűnözés beszivárog és gyengíti az állami intézményeket. Megfogalmazása szerint a korrupcióval Mexikóban most nem egy-egy drogszállítmány eljuttatását akarja elérni a szervezett bűnözés, hanem a területek ellenőrzés alá vonását.

A részt vevő közép-amerikai elnökök szerint a kábítószer-kereskedelem ellen folytatott küzdelmüknek két tartóoszlopa kell legyen: egyrészt az egységes fellépés megteremtése, másrészt újabb anyagi források bevonása ennek a finanszírozására. Az egység volt a legtöbbet hangoztatott kifejezés az egész tanácskozás alatt. Felipe Calderón mexikói elnök szerint a kábítószer-kereskedelem által mozgatott összeg nagyságával, mintegy 35 milliárd USD-vel (az USA-ban értékesített kokainforgalma) megegyező nemzetközi támogatással kellene segíteni a küzdelmüket, mivel a kábítószer-kereskedők ilyen nagyságrendű forrásokkal végzik felforgató tevékenységüket. Ezt a támogatást Calderón nem jótékonyossági cselekménynek tekinti, hanem az ellenfél brutális ereje semlegesítéséhez szükséges hozzájárulásnak.

Ezzel párhuzamosan Calderón elnök újra szorgalmazta a fegyvercsempészet¹², különösen az USA-ból érkező fegyverbehozatal szigorú ellenőrzésének megteremtését. Elmondta, hogy 2007-ben a Mexikóban lefoglalt 112 ezer lőfegyver 80%-a az USA-ból származott. A fegyvercsempészet 2004-től lett különösen veszélyes a régióra, amikor az USA-ban eltörölték a támadófegyverek árusításának tilalmát. Ettől kezdve a bűnözői csoportok sokkal könnyebben jutnak olyan nagy tűzerejű fegyverekhez, amelyekkel a helyi rendvédelmi szervek nem képesek felvenni a harcot. Ezek a fegyverek lehetővé teszik, hogy a bűnszövetkezetek felvegyék a harcot a hatóságokkal, és területeket foglaljanak el. Éppen ezért a kábítószer-fogyasztás visszafogása mellett be kell tiltani a fegyvereladásokat és megerősíteni a nemzetközi együttműködést, de nem csak szimbolikusan. Santos kolumbiai elnök szerint ki kell építeni az illegális fegyvercsempészet nyomkövető rendszerét, hogy pontosabban lássák, honnan és ki által érkeznek a régióba és okozzák a gyilkosságok nagy részét.

Polgári Szemle · 7. évfolyam 4. szám

Mauricio Funes salvadori elnök szerint nem szabad magára hagyni Közép-Amerikát, hiszen nem ez a kábítószer-fogyasztás központja. Megítélése szerint a fogyasztás visszafogása pozitív hatással lenne a régió helyzetére is. A házigazda Álvaro Colom szintén a fogyasztás visszafogását sürgette, kiemelve, hogy a régión áthaladó kábítószer 83%-át az USA-ban és 17%-át Európában fogyasztják el, és ezért kölcsönös felelősség terheli őket a szervezett bűnözés és a kábítószer-kereskedelem ellen folytatott küzdelemben. Laura Chinchilla Costa Rica-i elnök szorgalmazta ennek alapján egy kompenzációs alap létrehozását, amibe a nagy fogyasztók akkora összeget tennének be a közép-amerikai államok kábítószer-ellenes tevékenységének támogatására, mint amennyi kábítószert Guatemalában lefoglálnak. Elmondása szerint itt is van egy értéklánc, mivel a kokain kilója Kolumbiából kiindulva még csak ezer USD-t ér, Guatemalában már ugyanez 13 ezer dollár, ami az USA-ba érkezve 30 ezerre nő, és Európában eléri a 160 ezer dollárt is. Vagyis a fogyasztó országok is abban kell, hogy érdekelték legyenek, hogy mielőbb megszakadjon ez a szállítási lánc és ezzel a kábítószer-kereskedők bevétele. Szerinte az alapnak szigorú ellenőrzés alatt kellene működnie, és kiegészítené a bűnözés elleni fellépés forrásait.

Juan Manuel Santos kolumbiai elnök szintén javaslatot tett egy regionális centrum felállítására a pénzmosás megakadályozására, különös tekintettel a szervezett bűnözés által végrehajtott beruházásokra. A saját országa tapasztalataira hivatkozva aláhúzta, hogy a kábítószer-kereskedelem minden fázisában fel kell lépni a tiltott tevékenység ellen: a termesztéstől a feldolgozásig, a laboratóriumokban, a szállítási útvonalon, a fogyasztásnál, a pénzmosásnál és a javaik elkobzásánál. Kolumbia ezeknek a tapasztalatoknak az átadásával is hozzá kíván járulni a közös küzdelemhez. Egy ilyen pénzmosás elleni regionális központ a legmodernebb számítástechnikai eszközök alkalmazásával segítene felderíteni a gyanús eseteket és elősegíteni a speciális szakképzést is.

Hillary Clinton amerikai külügyminiszter¹³ elismerte, hogy a kábítószer-kereslet nagy része az USA-ban van, és éppen ezért az Obama-adminisztráció már harmadik éve 10 milliárd USD-t áldoz a kábítószer-fogyasztást csökkentő oktatásra és megelőzési programokra. A külügyminiszter sürgette, hogy a régió számolja fel a korrupciót, építsen hatékony és felelősségteljes intézményeket, képezzen megfizetett és rende-

Pólyi Csaba – A Közép-Amerika biztonsági stratégiáját támogató csúcstalálkozó ...

sen felszerelt rendőröket és bíróságokat, melyek képesek megvédeni az emberi jogokat és kivívni a társadalom bizalmát. A közös felelősség jegyében bejelentette, hogy az Egyesült Államok a múlt évben juttatott 260 millió USD támogatását 10%-kal megemeli, és az idén mintegy 300 millió dollárral fog hozzájárulni a régió kormányainak szervezett bűnözés és kábítószer-kereskedelem el-

---

Clinton olyan programok finanszírozását is ígérte, amelyek távol tartják a fiatalokat a bűnözéstől ...

zés és kábítószer-kereskedelem elleni küzdelméhez. A támogatást új rendőri erők felállítására és felszerelésére, technológiai beszerzésre és szakmai képzésre (rendőrség, ügyészség, bíróság stb.) lehet fordítani. Az Amerikai Egyesült Államok eddig 260 millió dol-

lárral támogatta a Közép-amerikai Biztonsági Kezdeményezést (Iniciativa de Seguridad para América Central – CARSI), azt a régiót, melyet az ENSZ szerint a világon – a háborús térségek kivételével – leginkább sújtanak az erőszakos bűncselekmények. Aláhúzta, hogy a közös felelősség csak az első lépcsőfok, azt a közös stratégiának kell követnie, amihez csatlakoznia szükséges a társadalom minden szektorának és a nemzetközi közösség tagjainak is. Külön felhívta a régió magánvállalkozóinak a figyelmét, hogy pontos adófizetésükkel is legyenek teljes jogú résztvevői a közös erőfeszítéseknek. Clinton olyan programok finanszírozását is ígérte, amelyek távol tartják a fiatalokat a bűnözéstől, és bejelentette, hogy az Egyesült Államok – együttműködési szándékának jeléül – megfigyelői státust kér a SICA mellett.

Az Európai Unió nevében felszólaló Karel De Gucht EU kereskedelmi biztos¹⁴ emlékeztetett, hogy az EU az 1984 szeptemberében megkezdett és évente megtartott San José-i párbeszéd keretében támogatta a politikai stabilitást, az emberi jogok tiszteletben tartását, az érintett országok gazdasági és társadalmi fejlődését, valamint a regionális integrációt Közép-Amerikában. A 2002-es madridi miniszteri konferencián a felek úgy döntöttek, hogy új megállapodást dolgoznak ki az együttműködésről és a politikai párbeszédéről. A 2003. december 15-én Rómában aláírt új okmány kiterjeszti az együttműködés hatókörét a bevándorlás ellenőrzésére, a gazdasági együttműködésre és a terrorizmus elleni küzdelemre is. A kereskedelem liberalizálását célzó úgynevezett „negyedik generációs” társulási megállapodást 2010 májusában írták alá Madrid-

Polgári Szemle · 7. évfolyam 4. szám

ban, és ratifikációja most van folyamatban. Kiemelte, hogy az EU a 2007 és 2013 közötti időszakra szóló többéves együttműködési program keretében 850 millió eurós támogatást nyújt a térségnek, amiből 150 millió euró kifejezetten a fenyegetettség csökkentését célozza. Megerősítette, hogy az unió változatlanul elkötelezett az együttműködés mellett, és úgy gondolja, hogy a legnagyobb segítséget a kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésével tudja nyújtani.

A konferencia anyagi hozadéka

A Világbank a konferenciára megjelentetett tanulmányában¹⁵ három veszélyforrást emel ki a közbiztonság romlása kapcsán (kábitószerek-kereskedelem, fiatalok bűnözői csoportok elszaporodása és a nagy mennyiségű illegális lőfegyver jelenléte), és az elszenvedett veszteségeket a régió GDP-jének mintegy 8%-ára teszi.

A nemzetközi támogatás részeként az Amerika-közi Fejlesztési Bank elnöke, Luis Alberto Moreno bejelentette, hogy a BID 500 millió dollárt biztosít az elkövetkező két évben a közös fellépés támogatására. A Világbank a maga részéről 1 milliárd USD finanszírozásra tett ígéretet. Szakértői becslések szerint Közép-Amerikának legalább 6,5 milliárd USD-re lenne szüksége az erőszak valamennyi formája elleni fellépéshez. Az ENSZ Fejlesztési Programjának tanulmánya szerint Közép-Amerika az elmúlt 5 évben mintegy 4 milliárd USD-t fordított a biztonságra és az igazságügyre, ami mintegy 60%-os kiadásnövekedést jelent.

A KÖZÉP-AMERIKAI BIZTONSÁGI STRATÉGIA NÉGY FŐ ELEME

Juan Daniel Alemán, a Közép-amerikai Integrációs Rendszer (Sistema de Integración Centroamericana – SICA) főtitkára szerint az új terv négy fő tengelyre épül: frontális küzdelem a bűnözés ellen; a tiltott tevékenységek prevenciója; a büntetés-végrehajtási intézetekben végzett szociális rehabilitáció; az intézmények erősítése. A régió együttműködési javaslatot fogalmazott meg az Egyesült Államok és az Európai Unió részére, hogy csökkentsék a kábítószerek fogyasztását, szigorítsák meg a fegyvercsempészet ellenőrzését és igyekezzenek megakadályozni a pénzmosást. A négy fő cselekvési irány kibontva 14 regionális kezdeményezést foglal magában, amelyek részletezik az együttműködési felada-

Pólyi Csaba – A Közép-Amerika biztonsági stratégiáját támogató csúcstalálkozó ...

tokat (protokoll kidolgozása a drog lefoglalására, a határbiztonság intézkedési rendjének erősítésére, a bűnözői csoportokra vonatkozó információcsere rendszerének kidolgozása és erősítése, a minősített tanúvédelem közép-amerikai rendszerének kidolgozása, az áldozatok kezelésének intézményesítése stb.).

Az előzetes kalkulációk szerint a regionális biztonsági terv megvalósításának költsége az első évben mintegy 900 millió USD-be kerülne. A régió országai évente 6,5 milliárd USD-t fordítanak az erőszakos cselekmények elleni fellépésre és a közbiztonság erősítésére, ami a regionális GDP mintegy 8%-át jelenti. A közép-amerikai földnyelv országainak nincs meg a gazdasági-pénzügyi kapacitása a kihívás kezelésére, még együtt sem tudnak hatékonyan fellépni a szervezett bűnözés ellen.

A Közép-amerikai Biztonsági Stratégia fő célkitűzése olyan struktúra létrehozása és tevékenységek beindítása a régióban, amelyek szükségessé teszik a személyek és javaik biztonságának erősítésére, a térség népei humán fejlődési céljainak eléréséhez. Specifikus célokként fogalmazza meg:

- a biztonság témakörében végrehajtott különböző erőfeszítések integrálását, azok összhangjának megteremtését a jobb eredmények elérése érdekében;

- a koordináció, az információ és a tapasztalatok cseréjének elősegítése a régió különböző operatív ügynökségei és biztonsági szervezeti szintjei között a regionális bűnözés elleni hatékonyabb fellépés érdekében;

- a szükséges pénzügyi, anyagi és képzési források beazonosítása és kezelése a biztonsági területekkel megbízott regionális intézmények részére.

A közép-amerikai országok összefogása és együttműködése az erőszak visszaszorítása érdekében nem ezzel a konferenciával kezdődött és nem is itt ér majd véget. Panamában április 19-én felavatták a tagállamok Regionális Biztonság Operatív Központját¹⁶ (Operativo de Seguridad Regional del Sistema de la Integración Centroamericana – COSR-SICA), amely a szervezett bűnözés ellen a tervben vázolt koordinációt hivatott majd elvégezni mind az információcsere, mint az operatív fellépés egyeztetése szintjén. Az új intézmény alközpontja Guatemalában lesz. Jóllehet ez a konferencia a nemzetközi figyelem felhívását és anya-

Polgári Szemle · 7. évfolyam 4. szám

gi támogatás megszerzését szolgálta, de Közép-Amerika országai már ettől függetlenül is az összefogásban látják az egyetlen lehetőséget a regionális béke és biztonság megteremtésére.

Ki kell emelni, hogy ezt a nehéz harcot Közép-Amerika országainak egy új helyzetben kell megvívnia. A hidegháború lezárását követően mélyreható politikai, társadalmi, szociális átalakulás ment végbe, és a korábban belpolitikailag instabil országokat mára – Kubát leszámítva – mindenütt demokratikus választások útján hatalomra került kormányok irányítják. A 2008-as nemzetközi pénzügyi-gazdasági válság¹⁷ más térségeknél enyhébben érintette a régiót: 2009-ben 1,9%-os GDP-visszaesést regisztráltak, de 2010-ben a legtöbb országban már újra dinamikus növekedést könyvelhettek el. Részben a meglévő keretekben (MERCOSUR, CAN, MCCA, CARICOM), illetve részben azon túllépve (UNASUR, ALBA) az integrációs törekvések újjáéledése jellemezte az elmúlt éveket. Ezek sikere várhatóan a korábbinál is jobban felértékeli a térség szerepét globális szinten.

JEGYZETEK

¹ Közép-Amerika alatt Costa Rica, Guatemala, Honduras, Nicaragua, Panama és Salvador által alkotott spanyol nyelvű országcsoporthoz értjük, amelyek az Észak- és Dél-Amerikát összekötő földnyelven helyezkednek el. Gyakran ide sorolódik az angol nyelvű Belize is, amely azonban történelmi-társadalmi fejlődése miatt eléggé elkülönül és a Brit Nemzetközösség tagja. A regionális integráció folyamatában Belize és a Dominikai Köztársaság is csatlakozott az 1991-ben létrehozott Közép-amerikai Integrációs Rendszerhez (SICA).

² *Confía en el éxito de la conferencia de seguridad.*

www.s21.com.gt/internacionales/2011/06/08/confia-exito-conferencia-seguridad

³ http://es.wikipedia.org/wiki/Acuerdo_de_Esquipulas

⁴ *Opening spaces to citizen security and human development.* Human Development Report for Central America. HDRCA, 2009–2010 United Nations Development Program – UNDP.

www.idhacabrirespaciosalaseguridad.org.co

⁵ José Adán Silva: *Central America: The World's Most Violent Region.*

<http://ipsnews.net/news.asp?idnews=48980>

⁶ Kevin Casas-Zamora: *The Travails of Development and Democratic Governance in Central America.* Policy Paper, Number 28, Brookings Institution Press, Washington DC, June 2011.

Pólyi Csaba – A Közép-Amerika biztonsági stratégiáját támogató csúcstalálkozó ...

⁷ Marco Conceptual de la Primera Conferencia Internacional de Apoyo a la Estrategia de Seguridad de Centroamérica. Secretaría General del SICA.

www.sica.int/busqueda/Centro%20de%20Documentaci%C3%B3n.aspx?IDItem=60388&IdCat=32&IdEnt=330&Idm=1&IdmStyle=1

⁸ Ban Ki-moon entrega apoyo a Centroamérica por lucha contra la violencia.

<http://latercera.com/noticia/mundo/2011/03/678-351947-9-ban-ki-moon-entrega-apoyo-a-centroamerica-por-lucha-contra-la-violencia.shtml>

⁹ Centroamérica declara la guerra a los cárteles. Informe especial para Infolatam por Rogelio Núñez, 21 junio, 2011, www.infolatam.com/2011/06/21/centroamerica-declara-la-guerra-a-los-carteles/print/

¹⁰ Sonia Alda: *La propuesta centroamericana de cooperación frente al crimen organizado*. 21 junio, 2011. www.infolatam.com/2011/06/21/la-propuesta-centroamericana-de-cooperacion-frente-al-crimen-organizado/print/

¹¹ Sonia Alda: *Centroamérica declara la guerra a los cárteles*.

www.infolatam.com/2011/06/21/centroamerica-declara-la-guerra-a-los-carteles/

¹² Katie Soltis: *Mexican Drug Violence Fueled by US Guns*.

www.coha.org/mexican-drug-violence-fueled-by-u-s-guns/#more-13110

¹³ Remarks at the Central American Security Conference (SICA) by Hillary Rodham Clinton, Secretary of State, Guatemala City, Guatemala, June 22, 2011, www.state.gov/secretary/rm/2011/06/166733.htm

¹⁴ Speech for Commissioner De Gucht, Conference on Security in Central America, 22–23 June – Guatemala City, Guatemala, GROUPE AMLAT DOC. SEANCE 73/11 EN DATE DU 24.06.2011 ORIGIN: Commission

¹⁵ *Centroamérica: la violencia podría reducir el PIB de la región en un 8,0%*. Según el BM. www.infolatam.com/2011/04/14/centroamerica-la-violencia-podria-reducir-el-pib-de-la-region-en-un-80/

¹⁶ *Centroamérica: inauguran un centro de seguridad regional contra el crimen organizado*. www.infolatam.com/2011/04/19/centroamerica-inauguran-un-centro-de-seguridad-regional-contra-el-crimen-organizado/

¹⁷ Pólyi Csaba: *Latin-Amerika helyzete a nemzetközi pénzügyi válság után*. In: Régiók a világ-gazdaságban. Szerk. Majoros Pál, Perfekt Kiadó, Budapest, 2011, 322–351. o.